

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

Сучасний розвиток ветеринарної медицини

3 жовтня 2024 року

Біла Церква

2024

УДК 636.09'06

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.
Варченко О.М., д-р екон. наук.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Краютієне І., доктор.
Мамедова К.Х., д-р філософії.
Власенко С.А., д-р вет. наук.
Козій Н.В., канд. вет. наук.
Василенко О.І., д-р філософії.
Юрченко А.І., канд. с.-г. наук.
Славінська О.В., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, керівник редакційно-видавничого відділу.

Сучасний розвиток ветеринарної медицини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 3 жовтня 2024 р. м. Білоцерківський НАУ 104 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

©БНАУ

M ± m	86,9 ± 9,4	128,3 ± 5,24***	41,4 ± 5,68**	822,0 ± 113,7
Lim	41–126	116–158	28–69	560,0–1380,0
Контрольна				
M ± m	78,0 ± 6,06	107,4 ± 6,83** *	29,4 ± 4,47	537,5 ± 58,98*
Lim	41–107	80–151	17–63	333,3–843,1

Примітка: *P < 0,05;**P < 0,01; ***P < 0,001.

Висновок. 1. Внаслідок застосування кормової суміші на основі гумінових кислот жива маса тіла телят-молочників та теличок 3–4-місячного віку дослідної групи зросла у середньому на 5,7 кг (P < 0,05) та 12,0 кг (P < 0,001) відповідно, порівняно з контрольними групами.

2. Середньодобові прирости телят-молочників дослідної групи на 141,1 г (P < 0,001) перевищують значення контрольної групи, а теличок дослідної групи – на 284,5 г (P < 0,05), що свідчить про позитивний вплив гумінових кислот на приріст живої маси тіла телят за рахунок стимулювання обмінних процесів та поліпшення перетравності поживних речовин раціону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мазур Т.Г., Димань Т.М., Богатко Н.М. Зміни харчової поведінки людини під час війни та стратегія подолання нутрієнтних дефіцитів. Європейські виміри сталого розвитку: збірник наукових статей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (НУХТ, 20-21 жовтня 2022 р.). К., 2022. С. 36–45.
2. Бондаренко Г.П., Носевич Д.К., Крук О.П. Технологічні рішення ефективного виробництва на фермах з розведення м'ясної худоби в умовах України. Тваринництво та технології харчових продуктів. Т. 14. № 4. 2023. С. 40–57.
3. Hassan A.A., Salem A.Z.M., Elghandour M.M.Y. Humic substances isolated from clay soil may improve the ruminal fermentation, milk yield, and fatty acid profile: A novel approach in dairy cows. Animal Feed Science and Technology, Volume 268, 2020. P. 118–126.
4. Effects of replacing dietary maize grains with increasing levels of sugar beet pulp on rumen fermentation constituents and performance of growing buffalo calves / H.M. Abo-Zeid et al. Anim. Feed Sci. Technol. 2017. 234. P. 128–138,
5. McCann J.C., Wickersham T.A., Loor J.J. Hightthroughput methods redefine the rumen microbiome and its relationship with nutrition and metabolism. Bioinform Biol Insights. 2014. R. 109–125.

УДК 619 : 616.411 – 02 : 636.7

УТЕЧЕНКО М.В., канд. вет. наук

НАДТОЧІЙ С.О., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет¹

m.utechenko@gmail.com

КЛІНІКО-МОРФОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕЯКИХ НЕ ІНВАЗИВНИХ СПЛЕНОМЕГАЛІЙ У СОБАК

Діагностика судинних захворювань селезінки, завдячуючи прогресу методів її візуалізації, в клінічній практиці поступово зростає. Однак спленомегалія часто проявляється неспецифічними клінічними проявами. Ми акцентували увагу на неінвазивну її патологію.

Ключові слова: діагностика, селезінка, спленомегалія, тромбоз, застійна гіперемія.

UTECHENKO M.V., candidate of veterinary sciences

NADTOCHII S.O., assistant

Bila Tserkva national agrarian university

CLINICAL AND MORPHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF SOME NON-INVASIVE SPLENOMEGALY IN DOGS

Diagnosis of vascular diseases of the spleen, thanks to the progress of its visualization methods, is gradually increasing in clinical practice. However, splenomegaly often presents with nonspecific clinical manifestations. We

focused on its non-invasive pathology.

Key words: diagnosis, spleen, splenomegaly, thrombosis, stagnant hyperemia.

Селезінка є найбільшим імунним органом в організмі людини з найбільшим скупченням лімфоїдної тканини. Це також фільтр крові, який служить для очищення старих або пошкоджених еритроцитів із системного кровообігу [1].

Захворювання селезінки, особливо з ураженням селезінкових судин, зустрічаються рідко, і діагнози часто не встановлюються через відсутність або неспецифічні клінічні симптоми. Однак несвоєчасна діагностика та лікування захворювань селезінки може призвести до небажаних ускладнень, не виключаючи розрив селезінки та летальне завершення. Досягнення в методах візуалізації дозволили все частіше діагностувати судинні захворювання селезінки на ранніх стадіях і в безсимптомних фазах, дозволяючи проводити превентивні хірургічні втручання або ж спостереження з послідовними, плановими візуалізаціями. Раннє розпізнавання за допомогою клінічного обстеження та діагностичної візуалізації є важливим для своєчасного втручання, покращення клінічних результатів і підвищення рівня виживання, але остаточний висновок за патогенезу спленомегалії це проведення мікроскопії [4].

Список станів, пов'язаних зі спленомегалією, великий, і більшість захворювань селезінки вважаються вторинними. "Тномонічним стандартом" визначення спленомегалії є об'єм і відповідно вага селезінки. Це можна чітко встановити лише за сонографії, спленектомії або за результатами некропсії, і це так.

Цей оглядовий матеріал має на меті надати оновлену клініко-морфологічну інформацію про деякі судинні захворювання судинної системи селезінки такі як: тромбоз селезінкової вени, гостра застійна гіперемія спричинена розширенням шлунку, спленомегалія як наслідок інвагінації кишківника, як компенсаторна реакція на перерозподіл циркулюючої крові, не виключаючи реакцію органу на інтоксикацію організму тощо [2-5].

У клінічно здорових собак селезінка знаходиться у лівій частині черевної порожнини, добре візуалізувалась сонографічно, має форму стрічки із гострими кінцями.

Основним артеріальним джерелом живлення селезінки є селезінкова артерія, яка бере початок з черевного стовбура, за яким слідує черевна аорта та інші місця. Вона забезпечує живлення селезінки і значної частини шлунку та підшлункової залози.

За мікроскопії селезінка оточена капсулою, від якої відходять трабекули, що розділяють паренхіму, або селезінкову пульпу, на невеликі відсіки. Біла пульпа містить артеріоли, оточені оболонкою щільно упакованих малих лімфоцитів, підрозділених на центральну, проміжну і периферичну маргінальні зони, що утворюють грати для червоної пульпи, що складається з великих тонкостінних синусоїдів, вистелених фенестрованим ендотелієм.

За широкого впровадження неінвазивних діагностичних методів спленомегалію виявляють при ультразвуковому дослідженні під час огляду тварини. Комп'ютерна томографія та магніторезонансна томографія здатні більш повно оцінити ураження селезінки. Проте, залежно від оснащення ветеринарних клінік, застосовуються досить рідко. Морфології уражень селезінки приділяється досить багато уваги, але це в більшості стосується осередкових ушкоджень.

Спленомегалія може супроводжуватися, маючи системний тип, окрім збільшення, порушенням функцій гемопоезу і як наслідок виникає анемія та жовтяниця. За гострого розширення та завороту шлунку селезінка, як факт, збільшується, набуває неправильних форм, а ніжка селезінки, утворена артерією і веною, буває перекрученою, що спричиняє порушення гемодинаміки (венозний застій) у цьому органі. Оскільки селезінка є потужним депонуючим органом, розвивається спленомегалія. При мікроскопії, за хірургічного втручання, у селезінці реєструють незворотні некротичні процеси. Подібний патогенез спленомегалії може бути обумовлений інвагінацією кишківника. Кишкова непрохідність спричиняє порушення кровообігу, передусім у перипортальній ділянці, і як наслідок виникає венозний застій у тім числі і в селезінці.

Тромбоз селезінкової вени (ТСВ), у більшості, супроводжує патологію підшлункової залози, а все через тісний анатомічний зв'язок між селезінковою веною та підшлунковою залозою [1]. ТСВ також може виникати внаслідок внутрішнього ендотеліального пошкодження селезінкової вени, формування та поширення тромбу ворітної вени в селезінкову вену.

Можливий варіант – результат зовнішнього стиснення селезінкової вени псевдокістою, фіброзом або лімфаденопатія, що призводить до венозного стазу і тромбозу.

За вище зазначених неінвазивних спленомегалій, при проведенні гістологічних досліджень, порядділянками нормальної селезінкової артерії і нормальної селезінкової венів останніх діагностуються згустки крові, які за морфологічними критеріями визначаються як обтурируючі або пристінкові червоні тромби з відмінними елементами організації останніх, і які частково або ж повністю закупорюють просвіт судин. Можливо залежно від терміну часткового, на початку, а потім і тривалого стазу реєструється відмінна ступінь організації тромбу.

Кожен метод, доповнюючи один одного, вирішує якісь більш вузькі і конкретні завдання і звичайно, жоден з них не є абсолютно визначальним чи інформативним за визначення патогенезу спленомегалій.

Частота діагностичних помилок при виявленні патології селезінки досить значна, тому потрібний комплексний підхід з аргументацією досліджень усіх сучасних діагностичних методів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Moore K.L., Dalley A.F., Agur A.M.R. Клінічна орієнтована анатомія. 7-е вид. Lippincott Williams & Wilkins. 2014. P. 263–265.
2. Вебер С.М., Ріккерс Л.Ф. Тромбоз селезінкової вени та шлунково-кишкова кровотеча при хронічному панкреатиті. World J Surg. 2003. 27. P. 1271–1274.
3. Simpson W.G., Schwartz R.W., Strodel W.E. Тромбоз селезінкової вени. South Med J. 1990. P. 83417–83421.
4. Strombeck D.R. Clinicopathologic features of primary and metastatic neoplastic disease of the liver in dogs. JAVMA. 173. 1978. P. 267–269.
5. Feeney D.A., Johnston G.R., Hardy R.M. Two-dimensional, gray-scale ultrasonography for assessment of hepatic and splenic neoplasia in the dog and cat. JAVMA. 1984. 184. P. 68–81.

УДК 636.4.09:616-002.5:619

ПАПЧЕНКО І.В., канд. вет. наук, **АНТИПОВ А.А.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

e-mail: Papchenko.ivan.vas@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ТУБЕРКУЛЬОЗУ У СВИНЕЙ

Туберкульоз у свиней викликається переважно пташиним видом мікобактерій, які потрапляють в організм аліментарним шляхом і викликають продуктивні гранульоми в мезентеріальних лімфовузлах, а у свиноматок через печінки.

Ключові слова: туберкульозна гранульома, мікобактерії пташиного виду, мезентеріальні лімфовузли, розростання міжчасткової строми.

PAPCHENKO I.V., candidate of veterinary sciences, **ANTIPOV A.A.**, candidate of veterinary sciences

Bila Tserkva national agrarian university

FEATURES OF THE MANIFESTATION OF TUBERCULOSIS IN PIGS

Tuberculosis in pigs is caused mainly by avian species of mycobacteria, which enter the body through the alimentary route and cause productive granulomas in the mesenteric lymph nodes, and in sows, liver cirrhosis.

Key words: tuberculous granuloma, avian mycobacteria, mesenteric lymph nodes, interlobular stroma growth.

Туберкульоз – хронічне інфекційне захворювання ссавців та птиці, яке характеризується формуванням у сприйнятливих до збудника тварин специфічних гранулом – туберкулів. Збудник туберкульозу належить до роду *Mycobacterium*, в якому найбільш патогенних виділяють три види мікобактерій: *Mycobacterium bovis* – збудник туберкульозу великої рогатої худоби; *Mycobacterium tuberculosis* – збудник туберкульозу людини; *Mycobacterium avium* – збудник туберкульозу птахів [1, с. 66].

У свиней хворобу можуть викликати мікобактерії бичого, людського і пташиного видів, але найчастіше (у 80–85 % випадків) від них виділяють пташиний вид. Більшою мірою це